

سازمان حفاظت محیط زیست
اداره کل حفاظت محیط زیست هرمزگان

گزارش کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رودشور، شیرین و میناب

۲۳-۲۲ شهریور ماه ۱۳۹۳

تهیه و تدوین:

اداره کل حفاظت محیط زیست هرمزگان

معاونت فنی - دبیرخانه مدیریت زیست بومی تالابهای استان هرمزگان

نداپازکی نژاد - مهرماه ۱۳۹۳

به نام ایزد منان

فهرست

شماره صفحه	عنوان	
۲	مقدمه	۱-۱
۳	فرایند تدوین برنامه مدیریت تالاب	۲-۱
۳	معرفی اجمالی تالاب بین المللی رودشور، شیرین و میناب	۳-۱
۳	تاریخچه حفاظت	۳-۱
۴	موقعیت تالاب	۳-۲
۷	موقعیت خورهای منطقه	۳-۳
۸	روستاها و شهرهای همجوار	۳-۴
۸	آب و هوا و اقلیم منطقه	۳-۵
۹	منابع آب	۳-۶
۹	زمین شناسی محدوده تالاب	۳-۷
۹	پوشش گیاهی محدوده تالاب	۳-۸
۱۰	زیست بوم تالاب رود شور، شیرین و میناب	۳-۹
۱۴	اهمیت از نظر گردشگری	۳-۱۰
۱۴	مدیریت منطقه	۳-۱۱
۱۵	گزارش کارگاه آغازین تدوین مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب	۴-۱
۱۵	افتتاحیه	۴-۱
۲۰	معرفی و ارائه گزارش وضعیت تالاب رودشور، شیرین و میناب	۴-۲
۲۰	بازدید میدانی	۴-۳
۲۲	نظرات و توضیحات	۴-۴
۲۲	تشکیل کارگروهها با مشارکت ذینفعان	۴-۵
۳۱	نتیجه کلی کارگاه	۵-۱

۱- مقدمه :

تالاب ها یکی از مهم ترین اکوسیستم ها در حفاظت تنوع زیستی و ارایه دهنده خدمات متنوع معیشتی و تفرجی نظیر تامین غذا، تغذیه سفره های آب زیرزمینی، تعدیل شرایط اقلیمی و کنترل سیلاب، گردشگری طبیعی به جوامع بشری هستند اما کم توجهی به وضعیت تالاب ها در روند توسعه ، این اکوسیستم های ارزشمند را در بسیاری از نقاط دنیا با چالش های جدی مواجه ساخته است. اثرات این روند تخریبی بر زندگی انسانها و تنوع زیستی بسیاری از کشورها را بر آن داشته است تا با تدابیر بازدارنده و یا کاربرد شیوه های جدید مدیریتی در دستیابی به توسعه پایدار نسبت به حفاظت و احیاء تالاب ها اقدام نمایند.

شرایط بحرانی تالابها در بسیاری از کشورها دارای تشابهاتی است و با توجه به کارکردهای جهانی این زیست بومهای ارزشمند بویژه از دیدگاه تنوع زیستی ، بهبود شرایط تالابها در دنیا مستلزم مشارکتی همه جانبه در رفع تهدیدات موجود است. در این راستا طرح حفاظت از تالابهای ایران با مشارکت سازمان حفاظت محیط زیست بعنوان مرجع ملی و برنامه عمران ملل متحد (UNDP) و تسهیلات محیط زیست جهانی (GEF) با هدف حذف یا کاهش پایدار فرایندها و عوامل مخرب تالابها و تامین شرایط مدیریت بهینه این اکوسیستمهای ارزشمند طبیعی ، تعریف و عملیاتی شده است. ایده اصلی این طرح با احساس نیاز سازمان حفاظت محیط زیست به تغییر نگرش در زمینه مدیریت زیست بومهای تالابی و با هدف بسط و گسترش مدیریت جامع زیست بومی در اکوسیستمهای تالابی و با رویکرد زیر شکل گرفته است :

(تصمیم گیران و جوامع محلی در صورت آگاه شدن از ارزشها و کارکردهای تالابها و مشارکت داشتن در طراحی و اجرای طرح های مدیریتی از مدیریت پایدار تالابها حمایت خواهند نمود)

فعالیت های طرح تالابها در دوره اجرا بر تدوین و اجرای برنامه مدیریت در سه تالاب ارومیه، پریشان و شادگان متمرکز بوده و در این مسیر تجربیات مهم و ارزشمندی بدست آورده است.

تالاب رود شور ، شیرین و میناب یکی از تالابهای مهم کشور است که در فاز توسعه و تعمیم دستاوردهای طرح حفاظت از تالابهای ایران تدوین برنامه مدیریت آن آغاز گردیده است. این برنامه با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست (دفتر زیستگاهها و امور مناطق)، اداره کل حفاظت محیط زیست استان هرمزگان و همچنین مشارکت ذینفعان در دست تهیه می باشد .

۲- فرایند تدوین برنامه مدیریت تالاب

در این راستا مدیریت یکپارچه زیست بومی به عنوان یک روش علمی و عملی نقش تعیین کننده ای را در مدیریت بحران تالابها بازی می کند. مدیریت یکپارچه زیست بومی یک فرآیند فرا بخشی است که با درگیر نمودن کلیه ذینفعان و در نظر گرفتن اولویت بخش های مختلف نسبت به تدوین برنامه جامع فرابخشی اقدام می کند. برای تهیه یک برنامه مدیریتی از یک رویکرد راهبردی مشارکتی استفاده می شود. مشارکت ذینفعان سبب خواهد شد تا نظرات، دانش و منافع افراد و گروههای ذیربط به تالاب، در تدوین برنامه لحاظ شود. هدف از این رویکرد افزایش پایداری برنامه و مشارکت گروه های ذینفع در اجرای برنامه و پشتیبانی از آن است. فرآیند تدوین مشارکتی برنامه مدیریت ایجاب می کند تا ارزش های تالاب و نیز تهدیداتی که متوجه این ارزش هاست، همچنین ظرفیت ها و توانایی های که در نهادها و گروه های اصلی ذیربط برای مدیریت تالاب وجود دارد به خوبی شناسایی و مورد توجه قرار گیرند. توجه اصلی برنامه به اقدامات مدیریتی است که برای دستیابی به چشم انداز و هدف درازمدت مدیریت تالاب ضروری بوده و از اولویت برخوردار است. این رویکردها منطبق با روش های پیشنهادی کنوانسیون رامسر برای تهیه برنامه مدیریتی برای یک تالاب است.

پس از اجرایی شدن اقدامات اولویت دار در برنامه های مدیریت توسط دستگاههای متولی و سازمان های مردم نهاد در فاز انتهایی طرح با پایش روند اجرای برنامه های مدیریت و ارزیابی از اثر بخشی این برنامه ها، تلاش می شود تا ضمن انتقال تجربیات طرح های انجام شده در کشور، ساز و کارهای لازم برای توسعه یک سیستم مدیریتی و زیر ساخت های لازم قانونی و مالی جهت اجرای آن در کل تالاب های کشور مستقر گردد. در همین راستا کارگاه آغازین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب با مشارکت سازمانها و ارگانهای دولتی، انجمن ها و جوامع محلی در شهریور ماه ۱۳۹۳ در شهرستان میناب برگزار گردید.

۳- معرفی اجمالی تالاب بین المللی رود شور، شیرین و میناب

۳-۱- تاریخچه حفاظت

این منطقه از مناطق مهم واجد مانگرو در استان هرمزگان می باشد، که از سال ۱۹۷۵ به عنوان تالاب بین المللی شور، شیرین و میناب در فهرست تالاب های کنوانسیون رامسر با وسعت ۴۵۰۰۰ هکتار به ثبت رسیده و از سال ۱۳۸۰ نیز به عنوان منطقه حفاظت شده تیاب و میناب با مساحت ۴۱۲۵۸ هکتار تحت مدیریت

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

سازمان حفاظت محیط زیست قرار گرفته است. که مساحت آن در سال ۱۳۸۷ به ۷۸۰۹۹ هکتار افزایش یافت . مساحت تالاب نیز در بازبینی انجام شده به ۷۸۰۹۹ افزایش یافته است .

۳-۲- موقعیت تالاب رود شور، شیرین و میناب

تالاب بین المللی رود شور ، شیرین و میناب با مساحت ۷۸۰۹۹ هکتار در حدود ۱۰ تا ۷۰ کیلومتری شرق بندرعباس در ساحل شمالی روبروی جزیره هرمز همتراز با سطح دریا در موقعیت جغرافیایی $45^{\circ}E$ ، 56° و $27^{\circ}N$ ، در دهانه رودهای شور و شیرین واقع شده است. این منطقه به طول ۷۰ کیلومتر در ساحل شمالی تنگه هرمز از ناحیه بندرعباس در غرب تا رودخانه زرانی در شرق گسترش یافته اند.

جنگل های مانگرو در این حوزه با وسعت $1698/03$ هکتار در حد فاصل عرض جغرافیایی $10' 27^{\circ}$ تا $52'$ 26° شمالی و طول $23' 56^{\circ}$ تا $59' 56^{\circ}$ شرقی پراکنده شده است .

نوع تالاب : ساحلی - دریایی

وضعیت تالاب F.G.I.H.A.M.N.L

مختصات بر اساس آخرین تغییرات

شمالاً:

از نقطه ای به مختصات $x=440558$ و $y=3006932$ در محل رودخانه شور اول به سمت شرق و به خط مستقیم مفروض پس از عبور از رودخانه شور دوم تا نقطه ای به مختصات $x=466750$ و $y=3006803$ در محل رودخانه جلابی و از آنجا به سمت جنوب شرق به خط مستقیم مفروض تا نقطه ای به مختصات $x=475446$ و $y=3004844$ و پس از این نقطه به سمت شرق و به خط مستقیم مفروض تا نقطه ای به مختصات $x=482812$ و $y=3004711$ در محل سرشاخه رودخانه حسن لنگی.

شرقاً:

از نقطه ای به مختصات $x=482812$ و $y=3004711$ به سمت جنوب شرق تا نقطه ای به مختصات $x=484772$ و $y=300157$ در منتهی الیه ضلع جنوب غربی مزرعه پرورش میگو تیاب شمالی و از این نقطه به خط مستقیم مفروض تا نقطه ای به مختصات $x=486705$ و $y=2997772$ در محل جاده کانال زهکش پرورش

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

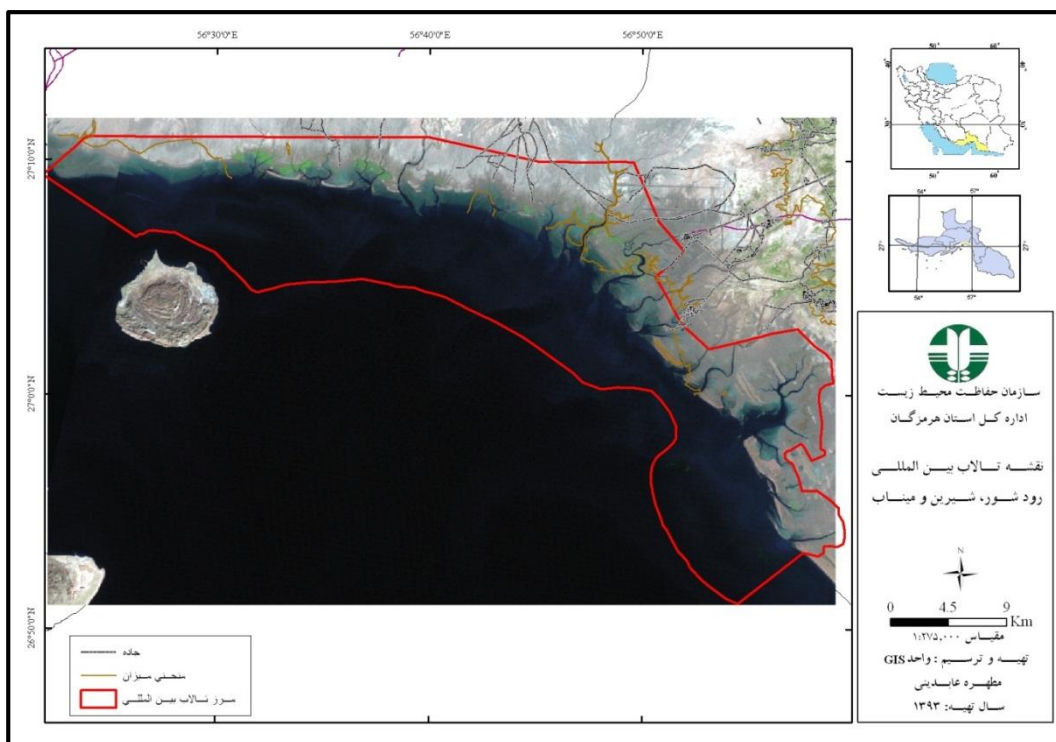
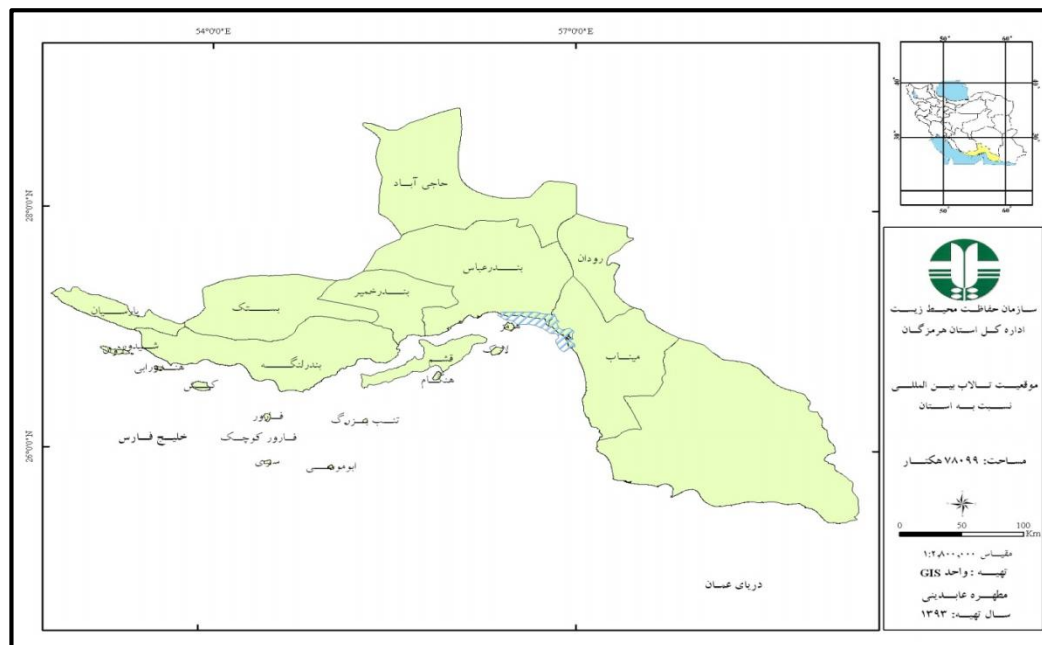
میگو تیاب جنوبی و از این نقطه در امتداد جاده به سمت جنوب غرب تا نقطه ای به مختصات $x=2995884$ و $y=484582$ و سپس به سمت جنوب تا نقطه ای به مختصات $x=2992032$ و $y=486565$ در جنوب روستای کلاهی و سپس تا نقطه ای به مختصات $x=2990077$ و $y=488676$ در خور نویر سپس در ادامه و به سمت شمال شرق تا نقطه ای به مختصات $x=2991536$ و $y=495575$ و سپس به سمت جنوب شرق خور چاخا(حد نهایی ناحیه جذر و مد) تا نقطه ای به مختصات $x=2989187$ و $y=498176$ از این نقطه در محدوده خارج از روستای کمیل و حد انتهایی ناحیه جذر و مدی به طرف جنوب تا نقطه ای به مختصات $x=2987411$ و $y=498323$ و به سمت غرب در امتداد محدوده جزر و مدی در امتداد سرشاخه های خور کرگان تا نقطه ای به مختصات $x=2981791$ و $y=497622$ و سپس به سمت جنوب غرب تا نقطه ای به مختصات $x=2981291$ و $y=496623$ و پس از خارج کردن محدوده بندر کرگان و کهنه شهر و حد انتهایی خور کرگان تا نقطه ای به مختصات $x=2974061$ و $y=495903$.

جنوباً :

از نقطه ای به مختصات $x=2974061$ و $y=495903$ به خط مستقیم مفروض تا خط تراز عمق شش متری آب به مختصات $x=2970017$ و $y=490887$ سپس بر روی خط تراز عمق شش متری به سمت شمال و شمال غرب تا نقطه ای در شمال جزیره هرمز به مختصات $x=2998980$ و $y=444168$ و سپس به خط مستقیم تا نقطه ای به مختصات $x=3003860$ و $y=436964$.

غرباً :

از نقطه ای به مختصات $x=3003860$ و $y=436964$ به خط مستقیم مفروض به طرف دهانه رودخانه شور اول به مختصات $x=3006268$ و $y=439689$ و سپس در امتداد رودخانه شور اول تا نقطه ای به مختصات $x=3006932$ و $y=440558$.

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

نمایی از تالاب رودشور، شیرین و میناب

۳-۳- موقعیت خور های منطقه

این منطقه در حوزه بندر عباس در کرانه و خور های دهستان های ایسین، تخت ، شمیل از بخش مرکزی این شهرستان (رویشگاه حوزه کولقان در خور های جلابی، حسن لنگی و مصب رودخانه شور) و در شهرستان میناب در سواحل و خور های دهستان های تیاب و سندرک از بخش مرکزی (جنگل های حوزه تیاب و کلاهی در خور های مشدر، بهینه، کرگان) واقع شده است.

از خورها و رودخانه های مهم این منطقه از شرق به غرب می توان به خور کرگل، خورچاها، خور بندزرک، خور نوبر، خورکلاهی، خورمازغ، خور تیاب، رودخانه حسن لنگی، رودخانه جلابی، رودخانه شور دوم و رودخانه شور اول اشاره نمود.

۳-۴- روستا ها و شهرهای همجوار

دو شهر بندر عباس و میناب بزرگترین کانون های زیستی اطراف منطقه می باشد. جمعیت شهر بندر عباس ۵۸۸۲۸۸ نفر و شهر میناب ۲۳۵۷۰۵ نفر می باشد. در حاشیه تالاب روستاهای متعددی وجود دارد که می توان به روستای کهنه شهر، روستای کرگان، کلاهی، مازغ پایین، تیاب ،کولغ کاشی، بندزرک اشاره نمود.

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

تعداد خانوار و جمعیت روستاهای پیرامون منطقه

نام روستا	تعداد خانوار	جمعیت / نفر
روستای کرگان	۱۳۵۶	۴۸۷۰
روستای بندزرک	۱۰۲۶	۵۰۰۰
روستای تیاب	۱۰۰۰	۲۸۰۰
روستای مازغ پایین	۲۷۷	۱۲۰۰
روستای کهنه شهر	۴۰۰	۲۰۰۰
روستای کلاهی	۱۲۰۰	۶۲۰۰
روستای کولغ کاشی	۵۰۸	۲۲۶۴

۳-۵- آب و هوا و اقلیم منطقه

آب رودخانه های این منطقه در بیشتر ماه های سال خشک یا از دبی کمی برخوردار دارند که بعد از افزایش بارش مخصوصاً در زمستان به صورت سیلابی جریان می یابند. اقلیم منطقه حاره تا نیمه حاره ای است و آب و هوا عموماً گرم و مرطوب است. این ناحیه غالباً از دو سو در معرض باد قرار دارد یکی بادهایی که از جانب ساحل به سمت دریا می وزند بنام باد شمال و دیگری بادهایی که از سمت دریا به سوی ساحل روان می شوند بنام باد شرق و نیز نوعی باد محلی وجود دارد بنام باد سهیل که از ماههای خرداد - تیر و مرداد از سمت جنوب شرقی به طرف شمال غربی می وزد. درجه حرارت تابستان به ۴۵ درجه سانتی گراد می رسد. محدوده تالاب از گرمترین مناطق ایران بشمار می رود. بارش سالانه ۱۰۰ تا ۳۰۰ میلیمتر بین ماه های آبان تا فروردین می باشد.

این منطقه همچنین دارای شیب بسیار کم است به گونه ای که عمق ۶ متر دریا فاصله بسیار زیادی با آخرین مد دریا دارد و در زمان جزر آب با پس رفت شدید خود، زیستگاه گسترده ای را در حریم جزرومدی ایجاد می نماید.

۳-۶- منابع آب

- بارندگی: بیشترین مقدار بارش در دی ماه است. ماههای زمستان بیش از ۸۰ درصد بارش را به خود اختصاص داده است. ماههای تابستان دارای بارندگی بسیار اندک یا صفر است.

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

- رودخانه های دائمی مانند رودخانه های شور، گاومرده، گوربید، حسن لنگی
- رودخانه های فصلی
- آبراهه های ناشی از بارندگی و سیستم انتشاری خورها

۷-۳- زمین شناسی محدوده تالاب

تشکیلات زمین شناسی منطقه عمدتاً متعلق به دوران سوم و چهارم زمین شناسی هستند که در دوران سوم شامل دوره های پلیوسن و میوسن می باشد. خاک منطقه عموماً لای یا رسی با خاصیت خمیری کم و لومی رسی می باشد.

۸-۳- پوشش گیاهی محدوده تالاب

پوشش گیاهی منطقه شامل اجتماعات خالص از گیاهان حرا (*Avicennia marina*) می باشد که در دهانه رودخانه ها و حاشیه آبراهه های جذرومدی قرار گرفته اند. در برخی نقاط جنگل حرا با گونه های هالوفیت همراه است. از مهمترین هالوفیت های منطقه می توان به باتلاقی شور (*Halocnemum strobilaceum*)، سیاه شور ناجور برگ (*Suaeda heterophylla*)، سیاه شور تک جنسی (*Suaeda monoica*)، سیاه شور (*Suaeda* *vermiculata* (*S. fruticosa*)) و شورچوبی، شور پنجابی (*Salsola derummondii*) اشاره کرد. این گونه های گیاهی در قسمت های مختلف رویشگاه در سمت خشکی و جاهایی که زمین حالت گلی نداشته و اغلب خشک است دیده می شوند.

دشت ساحلی مجاور شامل جنگلی است که گیاهان آکاسیا *Acacia Sp.*، کهور *Prosopis*، گز *Tamarix l.*، کنار *Ziziphus sp* و درختان خرما *phoenix dactilifera* در آن پراکنده اند و پهنه های شنی وسیع هم عاری از پوشش گیاهی می باشند.

۹-۳- زیست بوم تالاب رود شور، شیرین و میناب

مصوب رودخانه های شور و شیرین میناب ناحیه زمستان گذرانی مهمی برای پرندگان آبی و کنار آبی از جمله صدف خور، گیلانشاه بزرگ و پلیکان پا خاکستری و چندین گونه دیگر محسوب می شود. این مکان احتمالاً زیستگاه جوجه آوری گونه هایی از تیره حواصیل ها همانند حواصیل بزرگ و حواصیل هندی می باشد.

همچنین درختان حرا و سواحل کم عمق زیستگاه مناسبی را برای تخم ریزی و پرورش نوزادی آبزیان گونه های سخت پوستان و ماهیان ایجاد کرده است که برخی از آبزیان از نظر شیلاتی حائز اهمیت فراوان می باشند.

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

از انواع ماهیان منطقه می توان به حلوا سفید، حلواسیاه، سنگسرمعمولی، شوریده، یال اسبی، بادکنک ماهی، بز ماهی، پرستو ماهی، چغوک، خارو، ساردین، سرخو، سفره ماهی، شانک، سه خاری، گربه ماهی و.... اشاره کرد. گلخورک ها که ماهیان خزنده نیز نامیده می شوند از گونه های آشنا و دائم زیستگاه های مانگرو بشمار می آیند. از پستانداران منطقه می توان به روباه، موش سیاه، دلفین گوزپشت و شغال اشاره کرد. از خزندگان این تالاب می توان لاک پشت دریایی عقابی، لاک پشت دریایی سبز و مارهای دریایی را نام برد.

لیست پرندگان مشاهده شده در تالاب بین المللی شور، شیرین و میناب

ردیف	نام فارسی گونه	نام انگلیسی گونه	نام علمی گونه
۱	پلیکان پا خاکستری	Dalmatian Pelican	<i>Pelecanus crispus</i>
۲	حواصیل خاکستری	Grey Heron	<i>Ardea cinerea</i>
۳	اگرت بزرگ	Great White Egret	<i>Casmerodius albus</i>
۴	کفچه نوک	Spoonbill	<i>Platalea leucorodia</i>
۵	فلامینگو	Greater Flamingo	<i>Phoenicopterus ruber</i>
۶	اردک نوک پهن	Shoveler	<i>Anas clypeata</i>
۷	سلیم خرچنگ خوار	Crab Plover	<i>Dromas ardeola</i>
۸	صدف خوار	Oystercatcher	<i>Haematopus ostralegus</i>
۹	آووست	Avocet	<i>Recurvirostra avosetta</i>
۱۰	چاخ لق هندی	Great Stone Plover	<i>Burhinus recurvirostris</i>
۱۱	سلیم خاکستری	Grey Plover	<i>Pluvialis squatarola</i>
۱۲	سلیم طوقی	Ringed Plover	<i>Charadrius hiaticula</i>
۱۳	سلیم کوچک	Kentish Plover	<i>Charadrius alexandrinus</i>
۱۴	سلیم شنی بزرگ	Greater Sand plover	<i>Charadrius leschenaultii</i>
۱۵	سلیم شنی کوچک	Lesser Sand Plover	<i>Charadrius mongolus</i>
۱۶	کاکایی صورتی	Slender-billed Gull	<i>Larus genei</i>
۱۷	کاکایی پشت سیاه(پشت سیاه کوچک)	LesserBlack-backed Gull	<i>Larus fuscus</i>

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

ردیف	نام فارسی گونه	نام انگلیسی گونه	نام علمی گونه
۱۸	کاکایی سر سیاه بزرگ	Great Black-headed Gull	<i>Larus ichthyaetus</i>
۱۹	کاکایی سیبری	Heuglinis' Gull	<i>Larus heuglini</i>
۲۰	سنقر تالابی	Marsh Harrier	<i>Circus aeruginosus</i>
۲۱	ماهی خورک	Common Kingfisher	<i>Alcedo atthis</i>
۲۲	ماهی خورک سینه سفید	White-breasted Kingfisher	<i>Halcyon smyrnensis</i>
۲۳	ماهی خورک ابلق	Pied Kingfisher	<i>Ceryle rudis</i>
۲۴	کشیم بزرگ	Great Crested Grebe	<i>Podiceps cristatus</i>
۲۵	کشیم گردن سیاه	Black-necked Grebe	<i>Podiceps nigricollis</i>
۲۶	اگرت کوچک	Little Egret	<i>Egretta garzetta</i>
۲۷	اگرت ساحلی	Western Reef Heron	<i>Egretta gularis</i>
۲۸	حواصیل هندی	India Pond Heron	<i>Ardeola grayii</i>
۲۹	حواصیل شب	Night Heron	<i>Nycticorax nycticorax</i>
۳۰	تنجه	Shelduck	<i>Tadorna tadorna</i>
۳۱	گیلان‌شاه حنایی	Bar-Tailed Godwit	<i>Limosa lapponica</i>
۳۲	گیلان‌شاه بال سفید(دم سیاه)	Black- tailed Godwit	<i>Limosa limosa</i>
۳۳	گیلان‌شاه ابرو سفید	Whimbrel	<i>Numenius phaeopus</i>
۳۴	گیلان‌شاه معمولی	Eurasian Curlew	<i>Numenius arquata</i>
۳۵	آبچلیک نوک سر بالا	Terek Sandpiper	<i>Xenus cinereus</i>
۳۶	آبچلیک پا سرخ	Redshank	<i>Tringa totanus</i>
۳۷	آبچلیک تالابی	Marsh Sandpiper	<i>Tringa stagnatilis</i>
۳۸	آبچلیک تک زی	Green Sandpiper	<i>Tringa ochropus</i>
۳۹	آبچلیک پا سبز	Greenshank	<i>Tringa nebularia</i>
۴۰	آبچلیک آواز خوان	Commonn Sandpiper	<i>Actitis hypoleucos</i>
۴۱	سنگ گردان	Turnstone	<i>Arenaria interpres</i>
۴۲	تلیله بزرگ	Creat Knot	<i>Calidris tenuirostris</i>

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

ردیف	نام فارسی گونه	نام انگلیسی گونه	نام علمی گونه
۴۳	تلیله کوچک	Little stint	<i>Calidris minuta</i>
۴۴	تلیله سفید	Sanderling	<i>Calidris alba</i>
۴۵	تلیله شکم سیاه	Dunlin	<i>Calidris alpina</i>
۴۶	تلیله بلوطی	Curlew Sandpiper	<i>Calidris ferruginea</i>
۴۷	تلیله نوک پهن	Broad-billed sandpiper	<i>Limicola falcinellus</i>
۴۸	تلیله حنایی	Knot	<i>Calidris canutus</i>
۴۹	پرستو دریایی نوک کاکایی	Gull-billed Tern	<i>Sterna nilotica</i>
۵۰	پرستو دریایی خزر	Caspian Tern	<i>Sterna caspia</i>
۵۱	پرستو دریایی کاکلی بزرگ	Swift Tern	<i>Sterna bergii</i>
۵۲	پرستو دریایی کاکلی کوچک	Lesser Crested Tern	<i>Sterna bengalensis</i>
۵۳	پرستو دریایی توک زرد	Sandwich Tern	<i>Sterna sandvicensis</i>
۵۴	پرستوی دریایی تیره	Whiskered Tern	<i>Chlidonias hybridas</i>
۵۵	اردک دم دراز	Long-tailed Duck	<i>Clangula hyemalis</i>
۵۶	باکلان	Great Cormorant	<i>Phalacrocorax carbo</i>
۵۷	بحری	Peregrine Falcon	<i>Falco peregrinus</i>
۵۸	عقاب خالدار بزرگ (عقاب تالابی)	Greater Spotted Eagle	<i>Aquila clanga</i>
۵۹	عقاب ماهی گیر	Osprey	<i>Pandion haliaetus</i>
۶۰	عقاب صحرائی	Steppe Eagle	<i>Aquila nipalensis</i>
۶۱	پلیکان سفید	White Pelican	<i>Pelecanus onocrotalus</i>
۶۲	حواصیل سبز	Striated Heron	<i>Butorides striatus</i>

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

برخی از حیات وحش تالاب بین المللی رود شور، شیرین و میناب

۳-۱۰- اهمیت از نظر گردشگری

تالاب رود شور، شیرین و میناب در سال ۱۳۵۴ در کنوانسیون رامسر بعنوان تالاب بین المللی به ثبت رسید و نیز توسط سازمان بین المللی حیات پرندگان به عنوان زیستگاه مهم برای پرندگان شناسایی شده است. جنگل های حرا دارای ارزشهای مهمی جهت تفرج و گردشگری هستند از مهمترین فعالیت های گردشگری جنگل های مانگرو، تفرج از طریق فعالیت های قایقرانی می باشد. یکی دیگر از فعالیت های گردشگری منطقه فعالیت پرندنگری و عکاسی برای علاقمندان به طبیعت است معمولا در فصل حضور پرندگان مهاجر آبی و کنار آبی این جنگل ها و طبیعت زیبای آن عامل مهمی جهت جذب علاقمندان به طبیعت بوده است.

تالاب مذکور با توجه به وجود پوشش گیاهی جنگل های حرا از ارزش فوق العاده ای برخوردار می باشد از انواع ارزش های تالاب می توان به موارد زیر اشاره نمود :

- اثرات مثبت جنگل های حرا در تثبیت رسوبات
- کنترل فرسایش ساحلی
- مهمترین زیستگاه زمستان گذرانی و جوجه آوری پرندگان مهاجر آبی و کنار آبی
- تفرج و گردشگری
- استفاده آموزشی و پژوهشی
- حفظ ذخایر ژنی گیاهی و جانوری
- منطقه پرورشگاهی ماهی و میگو
- ارزش های زیبا شناختی

۳-۱۱- مدیریت منطقه

تالاب رود شور، شیرین و میناب با نظارت اداره کل حفاظت محیط زیست استان و از طریق اداره حفاظت محیط زیست شهرستان میناب مورد حفاظت قرار می گیرد و پاسگاه محیط بانی در محدوده تالاب وجود ندارد.

۴- گزارش کارگاه آغازین تدوین مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب

کارگاه آغازین در تاریخ ۲۲ و ۲۳ شهریورماه ۱۳۹۳ در سالن کنفرانس فرمانداری شهرستان میناب برگزار گردید. در این کارگاه از کلیه ادارات و سازمانهای مرتبط استانی و شهرستان و همچنین نمایندگان بهره برداران و ذینفعان از تالاب دعوت به عمل آمد.

اهداف اصلی برگزاری کارگاه عبارت بودند از:

- اعلام آغاز فرآیند برنامه ریزی مدیریت اکوسیستمی برای تالاب رود شور، شیرین و میناب
- آگاهی رسانی و جلب توجه گروههای ذیربط نسبت به ارزشها و اهمیت عملکردها و نیز مسایل و مشکلات تالاب و ضرورت حفاظت و پایدار سازی آن
- تبادل نظر و همفکری و گردآوری اطلاعات از دیدگاههای گروههای ذیربط در زمینه مسایل و مشکلات، خواسته ها و انتظارات و راه حل های موجود برای پایدار سازی ارزشها و عملکردهای تالاب
- جلب مشارکت گروههای ذیربط برای استقرار نظام مدیریت اکوسیستمی در تالاب و آگاهی رسانی در زمینه مراحل مختلف این برنامه ریزی و کارگاههای دیگری که در آینده نزدیک برگزار خواهد شد.

۴-۱- افتتاحیه

در مراسم افتتاحیه که با حضور معاون سیاسی انتظامی فرمانداری شهرستان میناب، مدیر کل دفتر آموزش و مشارکتهای مردمی سازمان، مدیر ملی طرح حفاظت از تالاب های ایران، کارشناسان سازمان حفاظت محیط زیست، مسئولین و کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست استان، کارشناسان دستگاه های ذیربط و نمایندگان شوراهای دهیاریهای جوامع بومی تالاب بین المللی رودشور، شیرین و میناب در سالن کنفرانس فرمانداری شهرستان میناب برگزارگردید. در ابتدا جناب آقای مهندس ریاضی معاون سیاسی انتظامی فرمانداری شهرستان میناب ضمن سلام و خیر مقدم به کلیه حاضران در کارگاه مذکور با ذکر آیه ای از قرآن کریم که خداوند منان همه چیز را به اندازه آفریده است به این نکته اشاره داشتند که اگر هرچیزی در جای خود قرار گیرد یقیناً با نظم که در نظر گرفته شده است مسیر درست طی خواهد شد و این ما انسانها هستیم که با برهم زدن نظم طبیعت به محیط زیست و هرآنچه خداوند آفریده است لطمه وارد می کنیم.

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

ایشان ضمن اشاره به مشکل کم آبی در شهرستان میناب به معضل شکست لایه های زمین به دلیل برداشت بیش از حد از ذخیره آبهای زیر زمینی پرداختند و جبران آن را امری بسیار زمانبر دانستند. ضمن اشاره به اهمیت تالاب بین المللی رودشور، شیرین و میناب و ارزش بالقوه آن از نظر جذب اکوتوریسم در شهرستان میناب و همچنین نقش تالابها بعنوان مهمترین زیستگاه پرندگان مهاجر آبی و کنار آبی و محیط مناسبی برای تخم ریزی و رشد انواع آبزیان و نقش آن در درآمدزایی، ابراز امیدواری نمودند که با برگزاری کارگاههای مذکور بتوانیم ضمن حفظ و احیاء تالاب رود شور، شیرین و میناب، محیط زیستی سالم و پایدار داشته باشیم.

در ادامه مراسم افتتاحیه جناب آقای مهندس مجید وفادار مدیر کل حفاظت محیط زیست هرمزگان ضمن سلام و خیر مقدم، به بیان خلاصه ای از وضعیت محیط زیست استان پرداختند با بیان اینکه تالاب های استان از جمله تالاب های ساحلی - دریایی می باشند، به خصوصیات، اهمیت و ارزش تالاب ها شامل ارزشهای اقتصادی، اجتماعی، زیباشناختی و گردشگری اشاره نمودند. ایشان با بیان اینکه استان هرمزگان با ۴ تالاب بین المللی و یک تالاب در حال ثبت در کنوانسیون رامسر حدود ۱۴/۰۲ درصد مساحت تالاب های ایران را به خود اختصاص داده است و اینکه استان هرمزگان با بیش از ۲۰ هزار هکتار جنگلهای مانگرو بیشترین مساحت اکوسیستم حرا را در ایران دارا می باشد به ارزش بالای تالابهای استان اشاره کردند.

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

همچنین در بحث معضلات و تهدیدات تالاب های استان مشکل آلودگی ناشی از تخلیه سوخت قاقاق را از مهمترین مشکلات تالاب های استان دانسته و بیان نمودند که محیط زیست نمی تواند به تنهایی در حل مشکلات موجود چاره اندیشی نماید و این امر تنها با همکاری تمامی ارگانهای ذیربط ، جوامع محلی حاشیه تالاب ، سازمانهای مردم نهاد و کلیه ذینفعان تالاب در کنار محیط زیست امکان پذیر خواهد بود.

ایشان در ادامه بحث ، افزایش استخرهای پرورش میگو ، سرشاخه زنی جنگل های مانگرو ، آلودگی ناشی از فاضلابهای روستایی ، گردشگری ناپایدار و.... را از دیگر مشکلات تالابهای استان برشمردند . همچنین لزوم اجرایی شدن مطالعات ارزیابی در پروژه های عمرانی بخصوص بحث سد سازی و در نظر گرفتن حقابه تالاب ها را امری ضروری دانستند.

در پایان بر ضرورت و اهمیت مشارکت کلیه ارگانهای ذیربط ، جوامع بومی و محلی حاشیه تالاب ، سازمانهای مردم نهاد و کلیه ذینفعان تالاب در تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب تاکید نمودند.

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

در ادامه مراسم افتتاحیه جناب آقای مهندس درویش مدیرکل دفتر آموزش و مشارکت های مردمی سازمان به اهمیت موضوع مشارکت مردم در حفظ طبیعت سرزمین با ذکر چند نمونه موفقیت آمیز پرداختند .

۱- حل بحث معضل تپه های شنی در استان خراسان شمالی در میاندشت با همکاری NGO های محلی روستای سرخ چشمه

۲- خشک شدن تالاب کمجان استان فارس بدلیل توسعه اراضی کشاورزی و احداث زهکش و در نتیجه مهاجرت منفی مردم :

حل مشکل با کمک NGO های محلی و پرکردن زهکش و احیاء ۲۳۰۰ هکتار از تالاب مذکور و بازگشت مردم محلی

۳- نمونه های دیگر از نقش و همکاری مردم در ارومیه و همچنین در تالاب گندمان و دریاچه گهر

ایشان دلیل موفقیت در این موارد را سپردن کار به دست مردم ، برقراری اعتماد ، برداشتن نگاههای امنیتی و تصمیم گیری با مردم برای مردم دانستند .

ایشان همچنین به این امر اشاره داشتند که استان هرمزگان با بیش از ۹۰٪ مساحت جنگلهای مانگرو در ایران و با ۳٪ مساحت تالابی در سطح استان از وضعیت مطلوبتری برخوردار است.

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

در ادامه با بیان شاخص (HPI) بیان کردند مردمی شادترند که در سرزمینی زندگی می کنند که از مواهب طبیعی گیاهی و جانوری بهتری برخوردار باشند و تلاش ما در این است که بتوانیم کیفیت رو به رشد اجتماعی حیات مردم شهرستان میناب را به ملاحظات زیست محیطی پیوند دهیم و نشان دهیم تعارض بین مردم و محیط زیست وجود نداشته و می توان افقهای روشن را ترسیم کرد.

در ادامه افتتاحیه پس از آشنایی با هریک از حاضرین در کارگاه ، جناب آقای مهندس سلیمانی مدیر ملی طرح حفاظت از تالابهای ایران به این امر که در بررسی اولیه به نظر می رسد معیشت بسیاری از مردم شهرستان میناب در ارتباط با تالاب بوده و وجود این اکوسیستم منحصر به فرد عاملی در شکل گیری یک تمدن بوده است اشاره نمودند و مهمترین مشکل مناطق تالابی کشور را افزایش تعداد بهره برداران حاشیه و حوزه آبریز تالاب و افزایش مناقشات در این خصوص برشمردند همچنین از تالابها به عنوان زنگ خطر یک حوزه آبریز یاد کردند و از بین رفتن یک تالاب را نتیجه مدیریت نادرست منابع آب دانستند. ایشان بر لزوم تلاش جدی برای حل این مناقشات بین بهره برداران تاکید کرده و عنوان کردند مدیران و برنامه ریزان توسعه منطقه می بایست به توسعه پایدار توجه خاص داشته باشند.

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

در ادامه آقای مهندس سلیمانی با ارائه پاورپینت به موارد زیر پرداختند :

- تالاب ، کارکردها و خدمات
- مشکلات اصلی تالاب های ایران
- مدیریت تالابها در بدنه حوضه آبریز آنها
- روند تحول رویکرد حفاظتی
- مدیریت اکوسیستمی
- هر یک از گامهای تدوین برنامه مدیریت تالاب
- تجارب به کارگیری رویکرد اکوسیستمی
- ساختار اصلی برنامه مدیریت و....در نهایت اهداف کارگاه

۴-۲- معرفی و ارائه گزارش وضعیت تالاب رودشور، شیرین و میناب

در ادامه کارگاه ، خانم مهندس پازکی نژاد از سوی دبیرخانه مدیریت زیست بومی تالاب های استان به ارائه گزارش وضعیت تالاب رودشور، شیرین و میناب پرداختند. در این گزارش به عناوین تالاب مذکور، مدیریت منطقه ، تاریخچه حفاظت ، اقلیم منطقه ، خصوصیات فیزیکی منطقه ، خوریات منطقه ، پوشش گیاهی و حیات وحش تالاب ، ارزشها و خدمات تالاب ، چالشها و تهدیدات عمده تالاب اشاره شد.

۴-۳- بازدید میدانی

طبق برنامه پس از مراسم افتتاحیه در اولین گام کلیه شرکت کنندگان با محل طبیعی تالاب و اکوسیستم جنگلهای حرا و ارزشها و مشکلات تالاب آشنا شدند . این بازدید با توضیحات مدیرکل حفاظت محیط زیست هرمزگان و جانشین معاون فنی استان همراه بود و تلاش شد تا ضمن آشنا نمودن مسئولان و کارشناسان سایر ادارات و سازمانهای مرتبط با ویژگیها ، منابع و ارزشهای تالاب و همچنین مشکلات موجود در مدیریت تالاب معرفی و بر ضرورت جستجوی راه حل برای این مشکلات تاکید گردد .

در این بازدید که توسط اداره کل حفاظت محیط زیست هرمزگان و پشتیبانی فنی طرح حفاظت از تالاب های ایران و دفتر زیستگاه ها و امور مناطق سازمان برنامه ریزی و انجام شد بیش از ۵۰ نفر از نمایندگان دهیاری و شوراهای روستاهای حاشیه تالاب، سازمان های مردم نهاد،فرمانداری میناب، شرکت آب منطقه ای، جهاد کشاورزی، میراث فرهنگی و گردشگری، راه و شهرسازی، حفاظت محیط زیست استان ، دانشگاهها و برخی نهادهای ذیربط دیگر حضور داشتند .

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

بازدید از تالاب مذکور توسط قایق موتوری و از اسکله تیاب آغاز شد و توسط ۵ قایق موتوری از تالاب ، اکوسیستم حرا و در برخی قسمتهای تالاب از پرندگان تالاب بازدید شد و پس از پیاده شدن در منطقه خورتیاب توضیحات لازم ارائه گردید .

بازدید از تالاب - منطقه خورتیاب

در ادامه آقای مهندس قاسمی جانشین معاونت فنی اداره کل محیط زیست هرمزگان به معضل ورود پسابهای تصفیه نشده استخرهای پرورش میگوی حاشیه خورتیاب به داخل تالاب، توسعه فزاینده استخرهای پرورش میگو و گردشگری ناپایدار در منطقه اشاره نمودند همچنین وجود گونه های شاخصی از پرندگان مانند سلیم طلایی خاوری و حضور بسیاری از پرندگان مهاجر آبی و کنارآبی در فصل مهاجرت پرندگان در تالاب رودشور ، شیرین و میناب را از جمله دلایل مهم جذب اکوتوریسم و گردشگران داخلی و خارجی برشمردند.

در ادامه به معضل وجود گونه مهاجم موش سیاه و اثرات آن بر کلنی های زادآور پرندگان در تالاب و معضل سرشاخه زنی جنگلهای حرا جهت تالیف دام ، وجود شناورها با سرعت بالا و برهم زدن آرامش زیستمدانان

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

بخصوص پرندگان تالاب اشاره شد. جناب آقای مهندس مجید وفادار مدیر کل محیط زیست استان هرمزگان نیز به موضوع افزایش نیاز به آب شیرین کن ها و گسترش آنها در شرق استان اشاره کردند و ابراز امیدواری کردند استفاده از روش آزمایشی PCR در آینده اثرات سوء کمتری به همراه خواهد داشت. همچنین به معضل عدم رعایت حریم تالاب از طرف روستائیان کلاهی و ساخت و سازهای غیر اصولی در حریم تالاب اشاره شد و ورود فاضلابهای خانگی روستاها نیز از دیگر مشکلات موجود عنوان گردید. همچنین به مسئله احداث موج شکن ها و اسکله ها اشاره شد که لازم است با انجام ارزیابی زیست محیطی و رعایت کلیه ملاحظات صورت پذیرد. فرماندهی دریابانی تیاب نیز به مشکل قاچاق سوخت و قاچاق آن از سرتاسر کشور به منطقه جهت خروج از طریق آبهای استان و لزوم وجود عزم ملی برای حل مشکل مذکور اشاره نمودند.

روز دوم:

۴-۴- نظرات و توضیحات

در ابتدا توضیحاتی در خصوص نحوه کار مشارکتی داده شد و آقای مهندس سلیمانی به اینکه که کل اکوسیستم بصورت یکپارچه در نظر گرفته شود و رودخانه ها و سد های بالادست نیز در نظر گرفته شود اشاره نمودند در ادامه به ماده ۶۷ قانون برنامه چهارم توسعه اشاره شد و سرکار خانم مهندس اشرفی زاده عنوان نمودند که در برنامه ششم نیز مانند برنامه چهارم و پنجم به مسئله تالابها توجه خواهد شد و قانون حفاظت از تالابها در مجلس در حال پیگیری می باشد و پیش نویس آن تهیه شده و اینکه در حال حاضر برنامه پنجم مبنای کار ما می باشد.

آقای مهندس سلیمانی اذعان داشتند که برنامه ریزی یک فرایند پائین به بالا را طی خواهد کرد همانگونه که در مورد تالاب شادگان و پریشان اتفاق افتاده است و امید است این برنامه ها در شورای برنامه ریزی استان نیز مورد تصویب قرار گیرد و با پشتوانه حضور نمایندگان دستگاهها مسیر ساده تری را طی نماید و این برنامه در شورای عالی محیط زیست نیز در حال پیگیری می باشد و معتقدیم تضمین اجرای این برنامه حاضران در این کارگاه می باشند.

۴-۵- تشکیل کارگروهها با مشارکت ذینفعان:

برنامه روز اول با ارائه گزارش وضعیت تالاب رودشور، شیرین و میناب، بازدید میدانی از وضعیت تالاب و ارائه توضیح در خصوص تشریح برنامه و اهداف کارگاه و برنامه های روز آتی و آشنایی با شرکت کنندگان به پایان رسید. روز دوم با هدف اعلام عزم مسئولان و مدیران نهادهای مختلف محلی برای تدوین برنامه مدیریت و احیای تالاب رودشور، شیرین و میناب در افق بلند مدت و با حضور مسئولان و کارشناسان سازمانها و ارگانهای

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

دولتی شامل فرمانداری شهرستان میناب، مدیریت و برنامه ریزی استان، شیلات شهرستان میناب، امور آب شهرستان میناب، اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان میناب، مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان میناب، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی واحد میناب، بخشداری شهرستان میناب، پاسگاه مرزی دریایی تیاب، تعاونی صیادی کلاهی، نیروی انتظامی شهرستان میناب، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شهرستان میناب، دهیاری های روستاهای (تیاب، بندزرک، کولغ کاشی، مازغ پایین، کهنه شهر، کرگان، کلاهی، نخل ابراهیمی)، تعاونی لنج داران شهرستان میناب، راه و شهرسازی میناب، شورای اسلامی روستای کلاهی، شورای اسلامی روستای مازغ پایین، شورای اسلامی روستای تیاب، آب و فاضلاب روستایی میناب، شرکت سهامی آب منطقه ای استان، پژوهشکده اکولوژی خلیج فارس و دریای عمان، صندوق حیات وحش استان، انجمن طرح سرزمین، شرکت کشتیرانی برو بحر، موسسه توسعه پایدار، کلینیک گیاه پزشکی میناب (وابسته به جهاد کشاورزی میناب)، خبرگزاری فارس، نمایندگان سازمان حفاظت محیط زیست کشور، طرح حفاظت از تالابهای ایران و محیط زیست استان ادامه یافت.

برای پیشبرد برنامه های کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب مذکور شرکت کنندگان با رعایت یک همگنی مناسب در سه گروه تقسیم شدند و با تسهیلگری جناب آقای مهندس محفوظی، سرکار

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

خانم مهندس امینی و خانم مهندس اثنا عشری و همراهی آقای مهندس سلیمانی و سرکار خانم مهندس اشرفی زاده به مباحث ذیل پرداخته شد.

✓ **ذینفعان تالاب رودشور، شیرین و میناب و محدوده اثر آنها**

✓ **ارزشها و کارکردهای تالاب رودشور، شیرین و میناب**

✓ **مشکلات و تهدیدها در تالاب رودشور، شیرین و میناب**

نماینده هر یک از کارگروهها با اتمام فرصت تعیین شده برای تبادل نظر، به تشریح دستاوردهای هم اندیشی برای سایر گروهها پرداخته و در پایان نظرات دیگر گروهها به یادداشت های آن گروه افزوده می شد.

نتیجه تبادل نظرات در این کارگروهها به شرح زیر حاصل شد :

گروه اول : ذینفعان تالاب رودشور، شیرین و میناب و محدوده اثر آنها

در ابتدا قبل از آغاز کارگروهی، تحلیل ذینفعان انجام شده از سوی اداره کل حفاظت محیط زیست هرمزگان توسط خانم مهندس پازکی نژاد برای گروه اول ارائه گردید سپس گروه بصورت مشورتی به تحلیل ذینفعان تالاب رودشور، شیرین و میناب و محدوده اثر آنها پرداختند.

محدوده اثر آنها	ذینفعان تالاب
	قایق داران
	جوامع محلی
هماهنگی و رابط بین اداره دولتی و جوامع محلی - ترغیب جوامع محلی برای مشارکت در مدیریت و حفظ تالاب - مصوبات محلی	شورای روستاها
	گردشگران
	دامداران
	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی
	قاچاقچیان سوخت
	راه و شهرسازی
	آب و فاضلاب روستایی

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

اداره کل حفاظت محیط زیست هرمزگان	مدیریت ، احیاء، حفظ و نگهداری- پایش فیزیکوشیمیایی آب تالاب- حفظ تنوع زیستی - صدور مجوزهای زیست محیطی واحدهای صنعتی و خدماتی - کنترل تخلفات (صیدو شکار)- قوانین و مقررات
استانداری/فرمانداری	هماهنگی بین بخشی -تصمیم سازی- قدرت حکمیتی - مسایل اقتصادی - اجتماعی و معیشتی - منابع مالی و اعتبارات
دادگستری	حمایت از محیط زیست در پرونده های تخلف- بررسی پرونده های تخلفات - اصلاح قوانین و مقررات
اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	توسعه و احیاء مانگرو - حفاظت از گونه های گیاهی منطقه در محدوده اراضی ملی- صدور مجوز بهره برداری شن و ماسه - جلوگیری از تخلفات غیر قانونی - طرحهای آبخیزداری
اداره آب منطقه ای	تعیین و تخصیص حقابه تالاب- ارزیابی زیست محیطی در احداث سدها - مدیریت منابع آب
دهیاری ها	همکاری با ادارات در حفظ و توسعه جنگلهای مانگرو- مدیریت پسماند و فاضلاب -گردشگری و صنایع دستی - مدیریت ساخت و سازها - نظارت بر پارکینگ قایق ها
میراث فرهنگی ،صنایع دستی و گردشگری	برنامه ریزی و تامین زیرساخت های گردشگری - حفظ ارزشهای فرهنگی منطقه
شیلات	مدیریت صید- صدور مجوزهای صیادی /قایقهای صیادی - نظارت بر صید غیر مجاز- جلوگیری از رها سازی گونه های غیر بومی - تکثیر و پرورش میگو وسایر آبزیان - نظارت بر تعاونی صیادان
شهرداری میناب	
سپاه	
شرکت نفت	صدور کارت /حواله سوخت قایق های موتوری- توزیع و پخش فراورده های نفتی و مدیریت جایگاه های ذخیره سوخت در اسکله ها
جهادکشاورزی	
تعاونی صیادی	
تشکل های غیردولتی	
دانشگاه آزاد اسلامی بندرعباس،دانشگاه آزاد واحد میناب،دانشگاه پیام نور میناب ، دانشگاه علمی کاربردی میناب	
صداوسیما	ارتقاء آگاهی های عمومی در خصوص ارزشها و کارکردهای تالاب
اداره کل بندارو دریانوردی	نظارت برپارکینگ ها و تردد لنج های تجاری - احداث و آماده سازی فضای

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

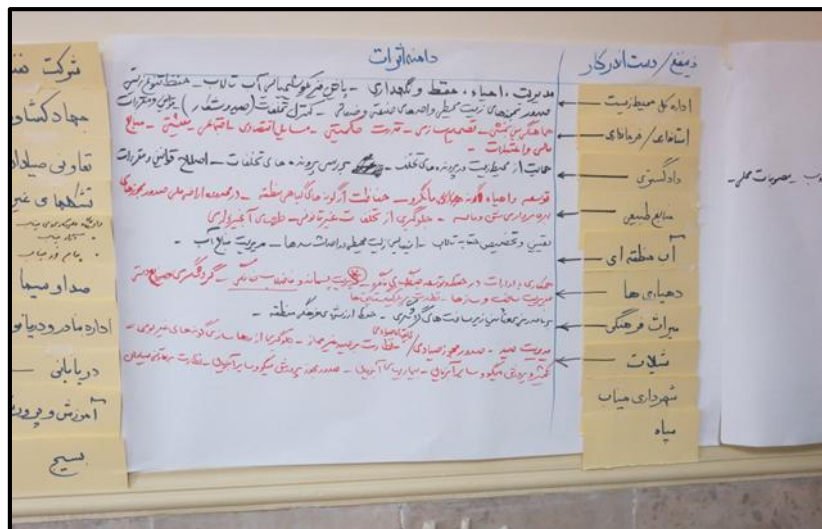
پارک انواع شناورها - لایروبی خوریات تالاب - احداث موج شکن ها و اسکله ها - پاکسازی آلودگی ناشی از قاچاق سوخت	
مبارزه با قاچاق سوخت و کالا - نظارت بر تردد شناورها - همکاری با شیلات در خصوص صید - جلوگیری از برداشت غیرقانونی مانگرو	دریابانی
	آموزش و پرورش
	بسیج

در بخش تحلیل ذینفعان و محدوده اثر، با توجه به کمی وقت کار به اتمام نرسید و در جلسه یک روزه با حضور یک گروه تسهیلگر، همکاران طرح حفاظت از تالاب های ایران، اداره کل محیط زیست هرمزگان و تعدادی از ذینفعان تالاب جدول مذکور کامل خواهد شد.

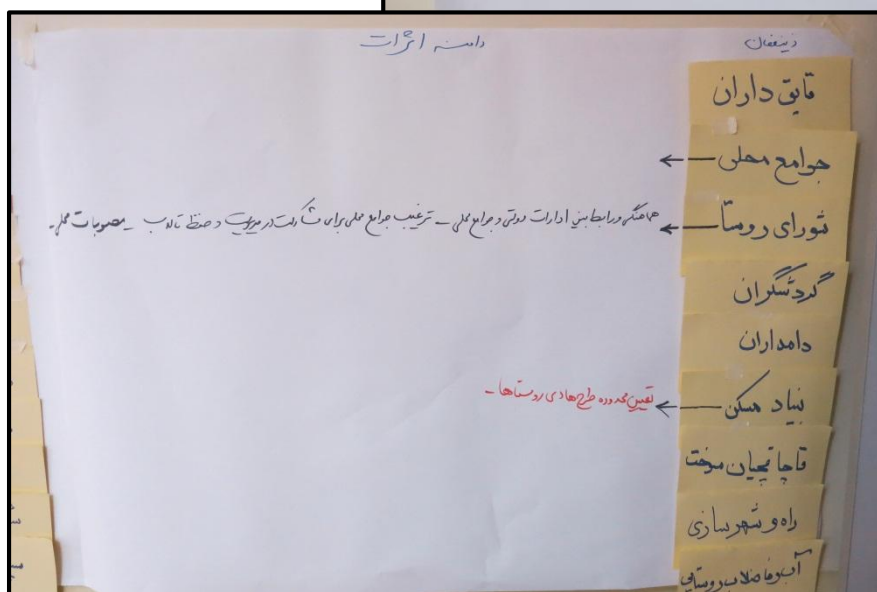
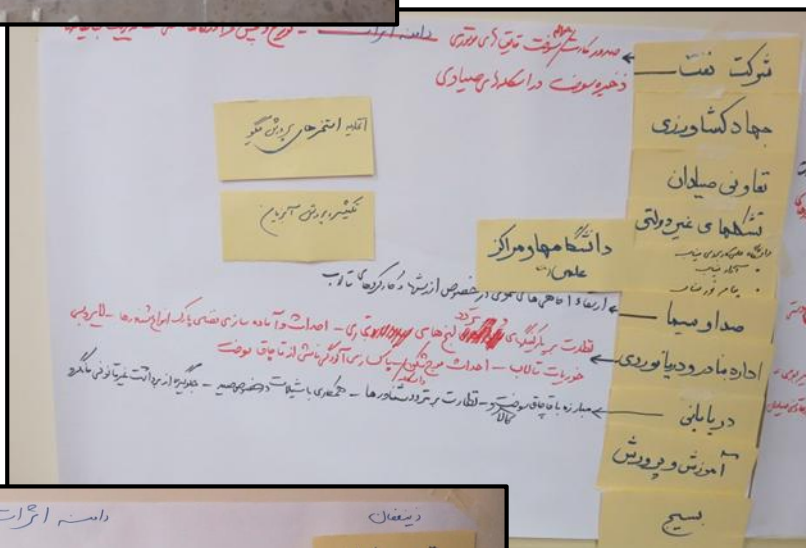

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

تحلیل ذینفعان و محدوده اثر آنها

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

گروه دوم: ارزشها و کارکردهای تالاب رود شور، شیرین و میناب

ارزشهای اکولوژیکی	ارزشهای اقتصادی اجتماعی	ارزشهای فرهنگی
تعديل اقليم محلی	حمل و نقل دریایی	تحقیق و پژوهش
تعديل ریزگردها	اشتغال	زیباشناختی (عکاسی و فیلم برداری)
ارزش زیستگاهی	منابع تامین آب (استخرهای پرورش میگو)	آموزش
پالایش آلودگی	ارزش درمانی (لجن درمانی)	سلامت و آسایش
تنوع زیستی	جلوگیری از مهاجرت معیشت	میراث طبیعی و تاریخی
گونه های کمیاب و نادر	دامداری (تعلیف احشام)	
بانک ژن و مولد آبزیان	اکوتوریسم	
جلوگیری از تخریب و فرسایش سواحل	صیادی	
تولید مواد مغذی	تولید عسل	
ارزش حفاظتی (عناوین ملی و بین المللی)	ارزش گیاهان دارویی (حرا و جلبک)	
به تله انداختن رسوبات دریایی		
شکل مناسب تالاب جهت فعالیت قایقرانی		
ارزش ورزشی (ورزشهای آبهای آرام)		

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

گروه سوم: مشکلات و تهدیدها در تالاب رود شور، شیرین و میناب

تغییر رژیم رسوبگذاری ناشی از خشکسالی	ضعف قوانین در پاسخگویی به جوامع محلی، نیاز اجتماعی - اقتصادی	دفع غیراصولی زباله های شهری و روستایی
آلودگی ناشی از تخلیه پساب حوضچه تکثیر و پرورش میگو	عدم توجه به رضایت آگاهانه پیشین	تخلیه اجباری سوخت قاقاق
تجاوز به حریم خورها	مدیریت بالا به پایین	آلودگی ناشی از تخلیه سوخت قاقاق
آلودگی ناشی از کشاورزی (کود و سموم کشاورزی)	از بین رفتن رونق و کاهش تنوع زیستی منطقه	ساخت و سازهای غیراصولی روستاها در حریم تالاب
تداخل مرز و حریم تالاب ها با کاربری های قبل	گردشگری ناپایدار	حرکت شن های روان
عدم اطلاع دستگاههای اجرایی از ارزش های منطقه	گردشگری بدون برنامه ریزی	تخلیه زباله و پساب لنج ها و شناورها
عدم وجود قوانین در خصوص جرائم زیست محیطی (قاقاق سوخت)	سرشاخه زنی غیراصولی حرا و تعلیف دام (شتر)	عدم مشخص بودن برنامه توسعه در منطقه
تردد بیش از حد قایق های موتوری (غیر اصولی و بدون برنامه)	عدم تامین حق آبه از سد میناب و سایر رودخانه های آب شیرین	افزایش بیکاری ناشی از از بین رفتن مشاغل بومی
از بین رفتن جنگلهای حرا در منطقه (عدم وجود آب شیرین کافی)	عدم وجود سمن های محلی	آلودگی ناشی از فاضلاب (فاضلاب شهری و صنعتی)
عدم مشخص بودن نیاز آب شیرین تالاب	مشکل شناورهای مغروقه و فرسوده	عدم وجود زیرساخت های گردشگری
آلودگی ناشی از ریختن زباله	آفات و بیماریهای جنگلهای حرا (شپشک)	عدم ارزشگذاری اقتصادی تالاب
عدم استمرار در آموزش زیست محیطی در منطقه	ورود گونه های غیر بومی (کهور پاکستانی و موش سیاه)	عدم وجود تشکل های جوامع بومی و محلی
از بین رفتن ذخایر آبزیان تالاب	عدم هماهنگی توسعه جنگل های حرا	عدم هماهنگی بین دستگاهی در منطقه (در امور توسعه ای)
عدم اشتغال جوامع محلی و فقر اجتماعی	عدم وجود طرح مطالعات و زون بندی منطقه	فرسایش ساحلی
از بین رفتن نظامهای عرفی و استفاده های سنتی از خوریات		عدم نگرش سیستمی مدیران

در ادامه کارگاه خانم مهندس اشرفی زاده رئیس گروه تالاب ها به تشریح و تعریف چشم انداز و هدف کلی برای تالاب بعنوان دو مشخصه ای که در تدوین برنامه مدیریت تالاب موثر است پرداختند از شرکت کنندگان خواسته شد که در قالب سه کارگروه جدید چشم انداز ۲۰ ساله تالاب و هدف نهایی مدیریت تالاب را به طور جداگانه در یک جمله ارائه دهند و سپس کارگروهها به تحلیل و اظهار نظر در مورد نتایج همفکری هر گروه پرداختند . نهایتاً ۸ نفر از جمع جدا شده و از سه چشم انداز و سه هدف برای تالاب رود شور ، شیرین و میناب به تعاریف واحدی دست یافتند که به شرح ذیل می باشد :

۵- نتیجه کلی کارگاه :

چشم انداز

در ۲۰ سال آینده تالاب بین المللی مصب رود شور، شیرین و میناب تالابی است با آب سالم ، دارای چشم انداز زیبا و تنوع زیستی غنی و پایدار که کلیه ذینفعان بصورت خردمندان از منافع تالاب بهره مند می گردند .

هدف

استقرار مدیریت تالاب با نگرش زیست بومی با مشارکت کلیه ذینفعان بویژه جوامع محلی در راستای پایداری شرایط زیست محیطی و شکوفایی اقتصادی منطقه .

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

برنامه کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب

روز اول: ۹۳/۶/۲۲

شرح برنامه	زمان	توضیحات
شروع برنامه	۹:۳۰	سالن اجتماعات فرمانداری میناب
سرود و قرائت قرآن	۹:۳۰-۹:۴۰	
سخنرانی معاونت سیاسی انتظامی فرمانداری شهرستان میناب	۹:۴۰-۱۰	
خیر مقدم گویی و سخنرانی مدیرکل حفاظت محیط زیست هرمزگان	۱۰-۱۰:۲۰	
سخنرانی مدیرکل دفتر آموزش و مشارکتهای مردمی سازمان (نقش جوامع و سازمانهای مردم نهاد در حفاظت از تالابها)	۱۰:۲۰-۱۰:۴۰	
سخنرانی مدیر ملی طرح حفاظت از تالابها (تجربه استقرار مدیریت زیست بومی برای تالابهای کشور)	۱۰:۴۰-۱۱:۱۰	دفتر طرح حفاظت از تالابها
پرسش و پاسخ	۱۱:۱۰-۱۱:۴۰	
پذیرایی	۱۱:۴۰-۱۲:۱۰	
معرفی و ارائه گزارش وضعیت تالاب رود شور، شیرین و میناب	۱۲:۱۰-۱۲:۳۰	دبیرخانه تالابهای استان
نماز و نهار	۱۲:۳۰-۱۴:۱۵	هتل صدف میناب
حرکت به سمت تالاب و شروع بازدید با قایق و بحث و گفتگو درمورد مسائل تالاب	۱۵-۱۷:۳۰	اسکله تیاب

روز دوم: ۹۳/۶/۲۳

شرح برنامه	زمان	توضیحات
شروع برنامه - تلاوت قرآن	۹-۹:۱۰	سالن اجتماعات فرمانداری میناب
بیان دیدگاههای بازدیدکنندگان تالاب	۹:۱۰-۹:۴۰	
تشکیل گروههای کاری و تهیه لیست ارزشها و کارکردها، تهدیدات و مشکلات و تکمیل جدول حوزه اثر ذینفعان	۹:۴۰-۱۰:۱۰	ارائه خلاصه جدول تحلیل اثر ذینفعان
ارائه توسط گروهها	۱۰:۱۰-۱۰:۴۰	
پذیرایی	۱۰:۴۰-۱۱	
تشکیل گروههای کاری در خصوص تدوین چشم انداز و هدف نهایی	۱۱-۱۲:۴۵	
ارائه توسط گروهها	۱۲:۴۵-۱۳:۱۵	
نماز و نهار	۱۳:۱۵-۱۴	
انتخاب اعضا جهت جمع بندی مطالب و ارائه چشم انداز و هدف نهایی توسط نمایندگان منتخب گروه های کاری	۱۴-۱۴:۴۰	
ارائه جمع بندی چشم انداز و هدف نهایی	۱۴:۴۰-۱۵:۱۵	
جمع بندی مباحث و تعیین گامهای آتی با همکاری ذینفعان جهت تدوین برنامه مدیریتی	۱۵:۱۵-۱۵:۴۵	توسط طرح حفاظت از تالاب ها و دفتر زیستگاهها

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

فهرست شرکت کنندگان در کارگاه :

ردیف	سازمان / اداره / شرکت	نام و نام خانوادگی	سمت
۱	طرح حفاظت از تالابهای ایران	محسن سلیمانی	مدیر ملی طرح
		مهری اثنا عشری	کارشناس فنی طرح
۲	دفتر آموزش و مشارکتهای مردمی سازمان	محمد درویش	مدیر کل
۳	دفتر زیستگاهها و امور مناطق سازمان	آرزو اشرفی زاده	رئیس گروه تالاب ها
		محسن محفوظی	کارشناس
		ژاله امینی	کارشناس
		کیانوش داودی	مدیر مطالعات مناطق چهار گانه
۴	دفتر سواحل و تالابهای ساحلی سازمان	علی صابر	کارشناس
		مجید وفادار	مدیر کل
۵	حفاظت محیط زیست استان هرمزگان	میثم قاسمی	جانشین معاون فنی
		علیرضا مهوری	مسئول مرکز سنجش آلاینده ها
		ندا پاژکی نژاد	مسئول دبیرخانه تالابهای استان
		طیبه شاهی	کارشناس اداره میناب
		محدثه همتی	کارشناس مسئول واحد زیستگاهها و امور مناطق
		سهراب پشتاره	رئیس اداره محیط زیست میناب
		مطهره عابدینی	رئیس اداره آموزش و پژوهش
		محمد امین عربی	کارشناس اداره میناب
		داود مرزی زاده	مسئول روابط عمومی
		مجید منصوری	محیط بان
		علی کریمی	محیط بان

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

ردیف	سازمان / اداره / شرکت	نام و نام خانوادگی	سمت
۶	فرمانداری میناب	محمد ریاضی	معاون سیاسی انتظامی فرمانداری میناب
۷	مدیریت و برنامه ریزی استان	عباس جعفری تختی	معاون دفتر
۸	پژوهشکده اکولوژی خلیج فارس و دریای عمان	کاظم خدادادی جوکار	مدیر آزمایشگاه ایزو
۹	دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس	ماریا محمدی زاد	عضو هیات علمی دانشگاه آزاد
۱۰	بخشداری میناب	سارا توکلی	بخشدار مرکزی
۱۱	اداره شیلات شهرستان میناب	خلیل حیدری	رئیس شیلات میناب
۱۲	اداره امور آب شهرستان میناب	مصطفی زینائی	جانشین امور آب میناب
۱۳	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان میناب	حسین رحیمی	کارشناس امور اراضی
۱۴	پاسگاه مرزی دریایی تیاب	مظفر یزدانی	فرمانده پاسگاه
۱۵	نیروی انتظامی شهرستان میناب	عیسی واحدی	سرپرست معاونت عملیات
۱۶	میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری میناب	ایوب هرمزی	سرپرست
۱۷	خبرگزاری فارس	علی ذاکری	خبرنگار
۱۸	شرکت کشتیرانی برو بحر (NGO)	مهرداد نصیری صفت	مدیر
		محمد حسین	عضو هیات مدیره
		سلیمانان	
۱۹	دهیاری روستای نخل ابراهیمی	مجید درویش پرست	دهیار
۲۰	دهیاری مازغ پایین	اسماعیل اسلامی	دهیار
۲۱	دهیاری بندزرک	عیسی حاجی حسینی	دهیار
۲۲	دهیاری بندر تیاب	جلیل تقی نژاد	دهیار
۲۳	دهیاری کولغ کاشی	ابراهیم جعفری	دهیار
۲۴	شورای اسلامی کلاهی	کیدى بادپروا	رئیس شورا
۲۵	شورای اسلامی مازغ پایین	صادق زاهدی	عضو
۲۶	آب و فاضلاب روستایی شهرستان میناب	محمد قناعت پیشه	
۲۷	تعاونی صیادی بندرکلاهی	محمد ملاحی کلاهی	عضو
۲۸	شورای اسلامی بندر تیاب	یعقوب بازماندگان	مسئول
۲۹	دهیاری بندرکرگان	اسماعیل ملاحی	
۳۰	شرکت سهامی آب منطقه ای استان	فاطمه فراهانی	کارشناس
۳۱	مدیر مجتمع آموزشی (شورای اسلامی تیاب)	عبدالکریم هرمزی	مدیر
۳۲	دهیاری کلاهی	طاهر ملاحی	
۳۳	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان میناب	عباس عباس زاده	کارشناس حفظ نباتات

گزارشی کارگاه آغازین تدوین برنامه مدیریت یکپارچه تالاب رود شور، شیرین و میناب شهریور ماه ۱۳۹۳

ردیف	سازمان/اداره/شرکت	نام و نام خانوادگی	سمت
۳۴	دهیاری روستای کهنه شهر	زکریا ملاحی	عضو
۳۵	دانشگاه آزاد اسلامی بندرعباس	سحر دست افکن	دانشجوی ارشد مدیریت محیط زیست
۳۶	کلینیک گیاهپزشکی امین میناب وابسته به جهاد کشاورزی	راضیه ذاکری	مدیر
۳۷	تعاونی لنج داران میناب	قنبر هرمزی	عضو
۳۸	موسسه توسعه پایدار	مینا استقامت	مشاور ارشد مدیریت منابع طبیعی
		کوشا داب	مشاور ارشد اکوسیستم های ساحلی - دریایی
۳۹	دانشگاه آزاد اسلامی میناب	مجید هوشمند	معاون آموزشی
۴۰	صندوق حیات وحش هرمزگان (NGO)	حسن پیشوایی	عضو
		طاهر قدیریان	عضو
۴۱	انجمن طرح سرزمین (NGO)	حامد مشیری	مدیر
۴۲	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان	مصطفی مهران پور	کارشناس
۴۳	اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان میناب	حبیب اله حاتمی	کارشناس
۴۴	اداره راه و شهرسازی شهرستان میناب	سمانه قنبری	رئیس اداره نظارت بر طرحهای توسعه و عمران
		شعیب حیدری	راننده
۴۵	روستائیان منطقه	حمید اسلامی	
		محمد رسولی	
		ارش زمانی	